

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»

Харків
2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»**

для студентів денної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”

*Затверджено на засіданні кафедри
адміністративного права університету
(протокол № 2 від 11.09.2018 р.)*

**Харків
2018**

Методичні матеріали до вивчення навчальної дисципліни «Інформаційне право» для студентів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня галузі знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право” / уклад. О. Б. Червякова. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2018. 48 с.

У к л а д а ч О. Б. Червякова

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018

В С Т У П

«Інформаційне право» – навчальна дисципліна, метою якої є оволодіння теоретичними знаннями і формування професійної компетентності щодо основних засад інформаційного права як галузі права, його значення та системи, інформаційних ресурсів органів публічного адміністрування, режиму їх обігу, організаційно-правових принципів доступу до публічної інформації та захисту персональних даних, основ інформаційної безпеки, використання інформаційно-телекомунікаційних технологій у сфері публічного адміністрування, міжнародних стандартів та зарубіжних моделей забезпечення інформаційної безпеки громадян, а також адміністративної відповідальності за правопорушення у цій сфері; вироблення умінь практичного використання теоретичних положень інформаційного права та застосування законодавства.

Вивчення курсу «Інформаційне право» спрямоване на вдосконалення та розширення знань, отриманих під час вивчення дисципліни «Адміністративне право».

Навчання відбувається у формі лекцій, практичних занять, індивідуальних і групових консультацій, самостійної роботи студентів, виконання ними індивідуальних завдань. Якість засвоєння матеріалу перевіряється заліком за результатами практичних занять та виконання індивідуальних завдань.

У результаті опанування навчальної дисципліни «Інформаційне право» студенти п о в и н н і:

з н а т и основні положення та структуру інформаційного права, правові засади формування та обігу інформаційних ресурсів в органах публічної адміністрації, правові основи забезпечення доступу громадян до публічної інформації, та інформаційної безпеки особи, суспільства і держави; суть Е-урядування, приклади зарубіжного досвіду інформаційного забезпечення публічного адміністрування.

у м і т и використовувати отримані знання у практичній діяльності; вільно орієнтуватись у системі інформаційного законодавства; правильно тлумачити та застосовувати правові

норми, що регулюють інформаційні відносини у сфері публічного адміністрування; залучати досягнення юридичної науки для вирішення професійних завдань у сфері публічного адміністрування; вивчати наукову та спеціальну літературу, електронні та інші інформаційні джерела для ефективного проведення науково-прикладних досліджень у сфері інформаційного забезпечення публічного адміністрування та інформаційних прав громадян.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСІХ ТЕМ

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-УІ. *Там само*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само*. 2011. № 32. Ст. 314.

Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХП. *Там само*. 1994. № 16. Ст. 93.

Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон від 16.11.1992 р. № 2782-ХП. *Там само*. 1993. № 1. Ст. 1

Про звернення громадян (ст. 23-1): Закон України від 05.10.1996 р. *Там само*. 1996. № 47. Ст. 257.

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. *Там само*. 2003. № 36. Ст. 275.

Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.04.94 р. № 80/94-ВР. *Там само*. 1994. № 31. Ст. 286.

Про обов'язковий примірник документів: Закон України від 09.04.1994 р. № 595-ХІУ. *Там само*. 1994. № 22–23. Ст. 199.

Про електронні довірчі послуги: Закон від 05.10.2017 р. *Там само*. 2017. № 45. Ст. 400.

Про забезпечення прозорості у видобувних галузях: Закон України від 18.09.2018 р. *Голос України*. 2018. 17 жовт.

Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: схвалена розпорядженням КМУ від 15.05.13 р. № 386-р URL: zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386-2013.

Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рр.: Закон від 09.01.2007 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 12. Ст. 102.

Брижко В. М., Радянська А. І., Швець М. Я. Порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України законодавству ЄС у сфері персональних даних. Київ. Тріумф, 2006. 256 с.

Гордийчук М. Особенности правового регулирования электронного документооборота в постсоветских государствах. *Legea si viata*. 2016. Januarie. С. 27–31.

Коломоець Т. О., Гришак С. В. Адаптація інформаційного законодавства України до вимог ЄС як складова сучасного вітчизняного правотворчого процесу: монографія. Дніпропетровськ, НГУ. 2013. 164.

Кохановська О. В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2001. 212 с.

Науково-практичний коментар до Закону «Про доступ до публічної інформації» / за заг. ред. Д. Котляра. Київ: Відродження, USAID. 2012. 335 с. URL: //www.president.gov.ua/storage/j-files

Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні електронних адміністративних послуг: аналітична записка. Вик. А. О. Серенок, Т. І. Олійник; Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України, 2014. 72 с. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1716/>

Ткаченко В. Принципы информационного законодательства: настоящее время и перспективы развития. *Legea si viata*. 2016. Jule. С. 123–127.

Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики): монографія. Київ: Освіта України, 2010. 388 с.

Информационное общество: сборник. Москва: ООО «Издательство АСТ». 2004. 507 с.

Мануель Кастельс. Інтернет Галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. Київ: Ваклер, 2007. 290 с.

Ханс-Дітер Кюблер. Міфи про суспільство знань. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 264 с.

Эндрю Кин. Ничего личного. Как социальные сети, поисковые системы и спецслужбы используют наши персональные данные / пер. с англ. Москва: Альпина Паблицер, 2016. 224 с.

1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Т е м а	Усього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
1	Інформаційне суспільство. Інформація як основа інформаційного суспільства	8	2	2	4
2	Предмет, метод та система інформаційного права	8	2	2	4
3	Інформаційно-правові норми та інформаційно-правові відносини	8	2	2	4
4	Правові режими обігу інформації та інформаційних ресурсів	8	2	2	4
5	Організаційно-правові засади доступу до публічної інформації	8	2	2	4
6	Організаційно-правові засади захисту персональних даних	8	2	2	4
7	Поняття, мета та сутність електронного урядування	8	2	2	4
8	Нормативно-правові основи інформаційної безпеки	8	2	2	4
9	Організаційно-правові основи обігу масової інформації	8	2	2	4
10	Організаційно-правові засади регулювання рекламної діяльності	8	2	2	4
11	Адміністративна відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері	8	2	2	4

12	Зарубіжний досвід розвитку інформаційного законодавства	8	2	2	4
Разом		102	22	26	54

2. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Т е м а 1. Інформаційне суспільство. Інформація як основа інформаційного суспільства

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Інформаційне суспільство: етапи формування та ознаки.

2. Інформація як основа інформаційного суспільства: поняття, ознаки та види. Соціальна інформація.

3. Поняття та класифікація інформаційних ресурсів у сфері публічного адміністрування

1. Розкрийте зміст основних ознак інформації та заповніть другу половину даної таблиці

Характеристики	Змістове наповнення
<i>1</i>	<i>2</i>
Якісні	
Достовірність	
Релевантність	
Пертинентність	
Адекватність	
Кількісні	
Достатність (повнота) інформації	
Точність інформації	
Ціннісні	
Своєчасність інформації	
Актуальність інформації	

На підставі аналізу положень Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у господарській діяльності» наведіть приклади наповнення відповідних розділів таблиці.

2. Ознайомтеся з положеннями ст. 10 Закону України «Про інформацію» та на основі аналізу джерел вітчизняного інформаційного права знайдіть інші за змістом види інформації, які не зазначені у даній нормі Закону.

3. Проаналізуйте положення Законів України «Про інформацію» і «Про електронні документи та електронний документообіг», заповніть наведену таблицю класифікації інформаційних ресурсів.

Підстави класифікації	Види інформаційних ресурсів
1. За змістом	
2. За видом матеріального носія	
3. За сприйняттям	
3. За режимом доступу	
4. За формою власності	

4. На підставі аналізу функцій Міністерства юстиції України визначте основні інформаційні ресурси, необхідні для забезпечення його діяльності.

5. Виходячи з положень Закону України «Про державну статистику», назвіть структуру статистичної інформації, її джерела, правовий режим. Які форми державних статистичних спостережень складає Міністерство юстиції України?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-У1. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само*. 2011. № 32. Ст. 314.

Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХП. *Там само*. 1994. № 16. Ст. 93.

Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон від 16.11.1992 р. № 2782-ХП. *Там само*. 1993. № 1. Ст. 1.

Про звернення громадян (ст. 23-1): Закон України від 05.10.1996 р. *Там само*. 1996. № 47. Ст. 257.

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. *Там само*. 2003. № 36. Ст. 275.

Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.04.94 р. № 80/94-ВР. *Там само*. 1994. № 31. Ст. 286.

Про обов'язковий примірник документів: Закон України від 09.04.1994 р. № 595-Х1У. *Там само*. 1994. № 22–23. Ст. 199.

Про забезпечення прозорості у видобувних галузях: Закон України від 18.09.2018 р. *Голос України*. 2018. 17 жовт.

Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: схвалена розпорядженням КМУ від 15.05.13 р. № 386-р URL: [//zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013).

Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр. Закон від 09.01.2007 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 12. Ст. 102.

Боднар І. Інформаційне право країн західної Європи. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 6. с. 34–38.

Брижко В. М., Радянська А. І., Швець М. Я. Порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства

України законодавству ЄС у сфері персональних даних. Київ: Тріумф, 2006. 256.

Гордийчук М. Особенности правового регулювання електронного документооборота в постсоветских государствах. *Leges si viata*. 2016. januarie. С. 27–31.

Каложний Р. А., Марценюк А. Г. Предмет та методи інформаційного права. *Правова інформатика*. 2008. № 3. С. 5–9.

Кафтя А. А. Інформаційне право як галузь права: плюралізм наукових підходів. *Право і суспільство*. 2015. № 5–2. С. 148–153.

Коломоєць Т. О., Гришак С. В. Адаптація інформаційного законодавства України до вимог ЄС як складова сучасного вітчизняного правотворчого процесу: монографія. Дніпропетровськ: НГУ. 2013. 164.

Кохановська О. В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2001. 212 с.

Науково-практичний коментар до Закону «Про доступ до публічної інформації» / за заг. ред. Д. Котляра. Київ: Відродження, USAID. 2012. 335 с. URL: [//www.president.gov.ua/storage/j-files/storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/pdf](http://www.president.gov.ua/storage/j-files/storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/pdf)

Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні електронних адміністративних послуг: аналітична записка. Вик. А. О. Серенок, Т. І. Олійник; Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України, 2014. 72 с. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1716/>

Ткаченко В. Принципы информационного законодательства: настоящее время и перспективы развития. *Leges si viata*. 2016. Jule. С. 123–127.

Цимбалюк В. Методологія інформаційного права як комплексної галузі юридичної науки (засадничі принципи і положення). *Правова інформатика*. 2007. № 3. С. 40–51.

Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики): монографія. Київ: Освіта України, 2010. 388 с.

Информационное общество: сборник. Москва: ООО «Издательство АСТ», 2004. 507 с.

Эндрю Кин. Ничего личного. Как социальные сети, поисковые системы и спецслужбы используют наши персональные данные / пер. с англ. Москва: Альпина Паблицер, 2016. 224 с.

Мануель Кастельс. Интернет Галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. Київ: Ваклер, 2007. 290 с.

Ханс-Дітер Кюблер. Міфи про суспільство знань. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 264 с.

Т е м а 2. Предмет, метод, принципи та система інформаційного права

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Інформаційне право як галузь права, його предмет і метод.

2. Інформаційні права і свободи як фундамент інформаційного права.

3. Принципи інформаційного права.

4. Джерела інформаційного права.

5. Співвідношення інформаційного права з іншими галузями права.

6. Система інформаційного права.

6. На підставі аналізу положень Законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації» назвіть суспільні відносини, які складають предмет інформаційного права.

7. Проаналізуйте положення Законів України «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних» та назвіть методи впливу норм інформаційного права на регулювання відповідних суспільних відносин.

8. Проаналізуйте джерела інформаційного права та зробіть їх систематизацію, склавши відповідну таблицю. Наведіть приклади джерел інформаційного права.

9. Ознайомтеся зі змістом Особливої частини інформаційного права і поміркуйте, якими сферами правового регулювання вона може бути доповнена.

Список нормативно-правових актів та літератури

Конституція України (ст. 34). URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386–2013.

Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. (ст. 19). URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386–2013.

Конвенція про захист прав та основоположних свобод людини від 4 листопада 1950 р. (ст. 10). URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386–2013.

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. (ст. 19). URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386–2013.

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-УІ. *Там само*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само*. 2011. № 32. Ст. 314.

Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХП. *Там само*. 1994. № 16. Ст. 93.

Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон від 16.11.1992 р. № 2782-ХП. *Там само*. 1993. № 1. Ст. 1.

Про звернення громадян (ст. 23-1): Закон України від 05.10.1996 р. *Там само*. 1996. № 47. Ст. 257.

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. *Там само*. 2003. № 36. Ст. 275.

Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.04.94 р. № 80/94-ВР. *Там само*. 1994. № 31. Ст. 286.

Про обов'язковий примірник документів: Закон України від 09.04.1994 р. № 595-ХІУ. *Там само*. 1994. № 22–23. Ст. 199.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України 20.11.2012 р. *Там само*. 2013. № 51. Ст. 716.

Про забезпечення прозорості у видобувних галузях: Закон України від 18.09.2018 р. *Голос України*. 2018. 17 жовт.

Рішення ЄСПЛ від 27 лютого 2018 р. по справі «Сінькова проти України». URL: <http://www.minjust.gov.ua>

Боднар І. Інформаційне право країн західної Європи. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 6. с. 34–38.

Брижко В. М., Радянська А. І., Швець М. Я. Порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України законодавству ЄС у сфері персональних даних. Київ: Тріумф, 2006. 256 с.

Гордийчук М. Особенности правового регулирования электронного документооборота в постсоветских государствах. *Leges si viata*. 2016. Januarie. С. 27–31.

Калужний Р. А., Марценюк А. Г. Предмет та методи інформаційного права. *Правова інформатика*, 2008. № 3. С. 5–9.

Кафтя А. А. Інформаційне право як галузь права: плюралізм наукових підходів. *Право і суспільство*. 2015. № 5–2. С. 148–153.

Коломоець Т. О., Гришак С. В. Адаптація інформаційного законодавства України до вимог ЄС як складова сучасного вітчизняного правотворчого процесу: монографія. Дніпропетровськ. НГУ. 2013. 164 с.

Кохановська О. В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2001. 212 с.

Науково-практичний коментар до Закону «Про доступ до публічної інформації» / за заг. ред. Д. Котляра. Київ: Відродження, USAID. 2012. 335 с. URL: [//www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/pdf](http://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/pdf)

Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні електронних адміністративних послуг: аналітична

записка / вик.: А. О. Серенок, Т. І. Олійник; Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України, 2014. 72 с. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1716/>

Ткаченко В. Принципы информационного законодательства: настоящее время и перспективы развития. *Legea si viata*. 2016. Iulie. С. 123–127.

Цимбалюк В. Методологія інформаційного права як комплексної галузі юридичної науки (засадничі принципи положення. *Правова інформатика*. 2007. № 3. С. 40–51.

Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики): монографія. Київ: Освіта України, 2010. 388 с.

Інтернет-ресурси

Рада Європи - <http://www.coe.kiev.ua;>

Конституційний Суд України - <http://www.ccu.gov.ua;>

Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua>

Європейський суд з прав людини - <http://echr.coe.int>

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини - <http://www.rada.gov.ua;>

Міністерство інформаційної політики України –

[http:// mir.gov.ua;](http://mir.gov.ua;)

Міністерство юстиції України - <http://www.minjust.gov.ua;>

Державне агенство з питань електронного урядування України - <http://www.e.gov.ua>

Т е м а 3. Інформаційно-правові норми та інформаційні правовідносини. Документ як об'єкт інформаційних правовідносин

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Поняття, ознаки та структура інформаційно-правових норм.

2. Поняття, особливості та види інформаційно-правових відносин.

3. Поняття та види документів у сфері публічного адміністрування.

4. Властивості документів та забезпечення їх юридичної сили.

10. Проаналізуйте положення Законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації» та зробіть висновок, за допомогою норм яких галузей права врегульовані відповідні відносини.

11. Гр. А. звернувся до окружного адміністративного суду з проханням надати автобіографії усіх суддів. Охарактеризуйте відносини, які склалися, визначте статус їх учасників. Зробіть юридичний аналіз ситуації та поміркуйте, чи підлягає таке звернення задоволенню.

12. Заповніть таблицю, яка характеризує властивості документа як об'єкта інформаційних правовідносин:

інформаційні властивості : юридичні властивості:

1.	1.
2.	2.

13. На підставі аналізу положень наказу Міністерства юстиції України від 12.04.2012 р. № 571 «Про затвердження Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ та організацій із зазначенням строків зберігання документів» назвіть, які основні документи організаційного та контрольного характеру створюються та зберігаються в установах Мін'юсту України.

14. Проаналізуйте положення Закону України «Про державну службу», наказу Нацдержслужби України від 22.03.2016 р. № 64 «Про затвердження Порядку ведення та зберігання особових справ державних службовців». Назвіть документи, які формуються в особовій справі державного службовця, охарактеризуйте їх за інформаційними та юридичними властивостями.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-УІ. *Там само*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон від 23.12.97 р. № 776/97-ВР. *Там само*. 1998. № 20. Ст. 99.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само*. 2011. № 32. Ст. 314.

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275.

Про обов'язковий примірник документів: Закон України від 09.04.1994 р. № 595-ХІУ. *Там само*. 1994. № 22–23. Ст. 199.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України 20.11.2012 р. *Там само*. 2013. № 51. Ст. 716.

Битяк Ю. П., Червякова О. Б. Державне управління інформаційними ресурсами (інформаційною сферою). Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Харків: Право, 2008. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення. С. 342–365.

Белов А. Н., Белов А. А. Делопроизводство и документооборот: учеб. пособие. Москва: Эксмо, 2008. 560 с.

Виноградова Г. В. Інформаційне право України: навч. посіб. Київ: МАУП, 2006. 144 с.

Державна інформаційна політика: навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, О. І. Крюков, В. А. Ландсман та ін.; за заг. ред. В. Б. Дзюндзюка. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. 344 с.

Дімчогло М. Консолідація конституційних положень щодо інформаційних правовідносин у законодавстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 6. С. 39–42.

Дімчогло М. Окремі принципи інформаційних правовідносин. *Національна і міжнародна безпека в сучасних*

трансформаційних процесах: матеріали наук.-практ. конф., Київ, 29 груд. 2011 р. Київ, 2011. С. 59–62.

Кормич Б. А. Інформаційне право: підручник. Харків: БУРУН і К, 2011. 334 с.

Кохановська О. В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2001. 212 с.

Линник Г. Адміністративно-правові відносини в інформаційній сфері. *Підприємництво, господарство і право*. 2010 № 8. С. 73–75.

Матвієнко О., Цивін М. Основи організації електронного документообігу: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 112 с.

Науково-практичний коментар до Закону «Про доступ до публічної інформації» / за заг. ред. Д. Котляра. Київ: Відродження, USAID. 2012. 335 с. URL: [//www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/](http://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/)

Перов Д. О. Інформаційні правовідносини в Україні: автореф. дис...канд.. юрид. наук: 12.00.07. Київ, Нац. авіац. ун-т, 2014. 18 с.

Цимбалюк В.С. Інформаційне право (основи теорії і практики): монографія. Київ: Освіта України, 2010 388 с.

Червякова О. Б. Щодо складників адміністративно-правового статусу громадян як учасників інформаційних відносин. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 114. С. 134–142.

Червякова О. Б. Вплив корупційних ризиків на забезпечення доступу до інформаційних ресурсів: постановка питання. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 128. С. 227–234.

Червякова Е. Б. Протокол об административном правонарушении как документ: существенные признаки и требования, предъявляемые к нему (в соавт.). *LEGEA SI VIATA*. Octombrie, 2016. С.77–81.

Швецова-Водка Г. М. Документознавство: словник-довідник термінів понять: навч. посібн. Київ: Знання, 2012. 319 с.

Інтернет-ресурси

Рада Європи - <http://www.coe.kiev.ua>;
Конституційний Суд України - <http://www.ccu.gov.ua>;
Єдиний державний реєстр судових рішень -
<http://www.reyestr.court.gov.ua>
Європейський суд з прав людини - <http://echr.coe.int>
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
- <http://www.rada.gov.ua>;
Міністерство інформаційної політики України - <http://mir.gov.ua>;
Міністерство юстиції України - <http://www.minjust.gov.ua>;
Державне агенство з питань електронного урядування
України - <http://www.e.gov.ua>;

Т е м а 4. Правові режими обігу інформації та інформаційних ресурсів

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Поняття та види інформаційної діяльності.
2. Поняття правових режимів обігу інформації та інформаційних ресурсів.
3. Види правових режимів обігу інформації та інформаційних ресурсів.
4. Основні принципи правового регулювання обігу інформації. Обмеження щодо доступу до інформації.
5. Інституціональний механізм забезпечення правових режимів обігу інформації та інформаційних ресурсів.

15. На підставі аналізу положень Законів України «Про Національну поліцію», «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» зробіть висновки про порядок доступу до інформації, яка накопичується в процесі діяльності органів публічного адміністрування.

16. Порівняйте положення Рекомендації R (81) 19 Комітету міністрів для держав-членів РЄ «Про доступ до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних

органів» та Закону України «Про доступ до публічної інформації» і зробіть висновок, чи всі принципи Рекомендації враховані у вітчизняному Законі. Відповідь обґрунтуйте.

17. Студент юридичного університету М. за результатами практики у регіональному Центрі надання вторинної правової допомоги Мінюсту надав для захисту такі матеріали практики:

Положення про регіональний Центр; копії наказу про розподіл обов'язків між співробітниками Центру, договору з адвокатом Г. про надання вторинної правової допомоги, наказу про притягнення до дисциплінарної відповідальності співробітника Центру А., протоколу оперативної наради у керівника Центру з обговоренням результатів роботи Центру за рік, матеріалів скарги гр. Ш. на неякісну правову допомогу, яка надавалася йому адвокатом Центру Г., особової справи співробітника Центру Л., довідку про присутність на особистому прийомі громадян керівником Центру. Проаналізуйте правовий режим доступу до зазначених документів та визначте правомірність дій студента М. Чи є серед наведених документів такі, що становлять публічну інформацію. Відповідь обґрунтуйте із посиланням на чинне законодавство.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-УІ. *Там само*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон від 23.12.97 р. № 776/97-ВР. *Там само*. 1998. № 20. Ст. 99. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Там само*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само*. 2011. № 32. Ст. 314.

Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХП. *Там само*. 1994. № 16. Ст. 93.

Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон від 16.11.1992 р. № 2782-ХП. *Там само.* 1993. № 1. Ст. 1.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само.* 2011. № 32. Ст. 314.

Про звернення громадян: Закон України від 05.10.1996 р. *Там само.* 1996. № 47. Ст. 257.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України 20.11.2012 р. *Там само.* 2013. № 51. Ст. 716.

Про банки і банківську діяльність: Закон від 07.12.2000 р. *Там само.* 2001. № 5–6. Ст. 30.

Основи законодавства про охорону здоров'я: Закон від 19.11.1992 р. *Там само.* 1993. № 4. Ст. 19.

Про психіатричну допомогу: Закон від 22.02.2000 р. *Відомості Верховної Ради України.* 2000. № 19. Ст. 193.

Про державну статистику: Закон від 17.09.1992 р. *Там само.* 1992. № 43. Ст. 608.

Цивільний кодекс України (ст. 296). *Там само.* 2003. № 40–44. Ст. 356.

Про Національний архівний фонд та архівну справу: Закон від 23.12.1993 р. *Там само.* 1994. № 15. Ст. 86.

Про поштовий зв'язок: Закон від 04.10.2001 р. *Там само.* 2002. № 6. Ст. 39.

Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон від 27.01.95 р. *Там само.* 1995. № 7. Ст. 45.

Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») від 29.11.1985 р. URL: [//zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211)

Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації: постанова Пленуму Вищого адміністративного Суду України від 29.09.2016 р. № 10

Марущак А. Правові основи захисту інформації з обмеженим доступом: курс лекцій. Київ: КНТ, 2007. 208 с.

Носік Ю. В. Права на комерційну таємницю в Україні:

монографія. Київ: КНТ, 2007. 240 с.

Т е м а 5. Організаційно-правові засади доступу до публічної інформації

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Право на інформацію як фундаментальне право людини і громадянина, як засіб забезпечення відкритості та прозорості діяльності органів публічного адміністрування.

2. Поняття публічної інформації та підстави для її класифікації.

3. Способи доступу громадян до публічної інформації.

4. Контроль за забезпеченням права на інформацію.

5. Судовий захист права на інформацію.

18. На підставі Закону «Про доступ до публічної інформації», Положення про Міністерство юстиції України назвіть основні види інформації, яка знаходиться в обороті в системі Мін юсту та підлягає оприлюдненню.

19. За допомогою Єдиного державного реєстру судових рішень знайдіть постанову по справі про адміністративне правопорушення за № 638/62/17, винесену Дзержинським районним судом м. Харкова, стосовно порушення Департаментом містобудування, архітектури та генерального плану виконавчого комітету Харківської міської ради права на доступ до публічної інформації. Складіть висновки щодо правової оцінки даної справи й можливості забезпечення Особі 2 права на доступ до інформації.

20. Гр. З. звернувся зі скаргою до регіонального управління юстиції на дії нотаріуса Р. У скарзі гр. З. заявив про бажання реалізувати права, надані йому Законом «Про звернення громадян», а саме : на участь у розгляді скарги; ознайомлення з матеріалами перевірки; ознайомлення із планом перевірки скарги. З посиланням на чинне законодавство підготуйте відповідь гр. З.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-УІ. *Там само*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон від 23.12.97 р. № 776/97-ВР. *Там само*. 1998. № 20. Ст. 99.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само*. 2011. № 32. Ст. 314.

Про звернення громадян: Закон України від 05.10.1996 р. *Там само*. 1996. № 47. Ст. 257.

Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації: постанова Пленуму Вищого адміністративного Суду України від 29.09.2016 р. № 10.

Рішення Європейського суду з прав людини щодо доступу до інформації. ГО «Харківська правозахисна група». Харків: ТОВ «Видавництво права людини». 2017. 472 с.

Анисимцев Н. Транспарентность административно-государственного управления: японский вариант. *Проблемы теории и практики управления: междунар. журн.* 2001. № 6. С. 1/6-6/6.

Галай В. О. Урегулювання доступу до публічної інформації в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. *Адміністративне право і процес*. 2015. № 1. С. 48–54.

Гурковський В. І. Шляхи адаптації світового досвіду розвитку транспарентності публічного адміністрування до українських реалій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 15. С. 91–93.

Йоханнесбурзькі принципи «Національна безпека, свобода висловлення думки та доступ до інформації. Артикул 19 - Всесвітня кампанія за свободу висловлення думки. URL: <http://hrlibrary/umtn/edu/instree/Rjohannesburg.html>

Касперський І., Марущак А. Суспільна значимість як підстава поширення інформації з обмеженим доступом. *Право України*. 2006. № 4. С. 107–110.

Кормич Б. А. Інформаційне право: підручник Харків: БУРУН і К, 2011. 334 с.

Науково-практичний коментар до Закону «Про доступ до публічної інформації» / за заг. ред. Д. Котляра. Київ: Відродження, USAID. 2012. 335 с. URL: [//www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/pdf](http://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/pdf)

Про стан додержання та захист прав і свобод людини і громадянина в Україні: щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Київ: 2018.

Рекомендація № R (81) 19 Комітету міністрів для держав-членів РЄ про доступ до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів від 25.11.1981 р. URL: [zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386-2013](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013).

Пилаєва В. М. Реалізація принципу прозорості в діяльності органів виконавчої влади: європейський досвід. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 6–1. Т. 3. С. 23–29.

Ромашенко В. Правове регулювання інформаційного общества: діяльність Європейського Союзу. *Leges vitae*. octombrie. 2016. С. 103–108.

Сухан І. В. Система адміністративно-правового механізму забезпечення права громадян на вільний доступ до інформації про стан довкілля. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 5. С. 220–223.

Скок П. В. Доступ до інформації з обмеженим доступом. *Там само*. 2016. № 2. С. 150–152.

Червякова О. Б. Вплив корупційних ризиків на забезпечення доступу до інформаційних ресурсів: постановка питання. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 128. С. 227–234.

Інтернет-ресурси

1. Стандартизований навчально-методичний комплекс (бібліотека НЮУ) – <http://library.nulau.edu.ua/>
2. База даних «Навчальний електронно-інформаційний комплекс з адміністративного права» /свідцтво про реєстрацію авторського права на твір від « » _____ №
3. Рада Європи - <http://www.coe.kiev.ua;>
4. Конституційний Суд України - <http://www.ccu.gov.ua;>
5. Єдиний державний реєстр судових рішень – <http://www.reyestr.court.gov.ua>
6. Європейський суд з прав людини - <http://echr.coe.int>
7. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини - <http://www.rada.gov.ua;>
8. Міністерство інформаційної політики України - [http://www.mir.gov.ua;](http://mir.gov.ua;)
9. Міністерство юстиції України - <http://www.minjust.gov.ua;>

Т е м а 6. Організаційно-правові засади захисту персональних даних

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Право особи на приватність та його складники.
2. Поняття персональних даних та їх складники.
3. Загальні та особливі вимоги до обробки персональних даних.
4. Права суб'єкта персональних даних та гарантії їх забезпечення.
5. Організаційно-правові засади використання поліграфу в процесі збирання та використання персональних даних про особу.
6. Контроль за додержанням законодавства про захист персональних даних.

21. Торговельне підприємство «Лавка смаків» оголосило про проведення акції і надання 10% знижки пенсіонерам на весь торговельний асортимент. Учасники акції пред'являли пенсійні

посвідчення, які адміністратор підприємства ксерокопіював. На запитання відвідувачів про мету такої діяльності вони отримали відповідь: «Для обліку учасників акції». Гр. Ш. зажадав пояснень з питань про місцезнаходження своїх персональних даних, мету їх обробки, місцезнаходження їх володільця, а також можливості реалізації інших прав, передбачених ст. 8 Закону «Про захист персональних даних». Зробіть юридичний аналіз ситуації та підготуйте вмотивовану відповідь гр. Ш.

22. На підставі положень Закону «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» назвіть нормативно-правові акти, які мав прийняти Кабінет Міністрів України для реалізації окремих положень Закону. З'ясуйте, чи відповідає такий рівень регулювання засад захисту персональних даних вимогам міжнародно-правових норм.

Список нормативно-правових актів та літератури

Конституція України (ст. 34). URL: zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386–2013.

Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. (ст. 19). URL: zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386–2013.

Конвенція про захист прав та основоположних свобод людини від 4 листопада 1950 р. (ст. 8). URL: zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386–2013.

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. (ст. 19). URL: zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386–2013.

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 6.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-У1. *Там само*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон від 23.12.97 р. № 776/97-ВР. *Там само*. 1998. № 20. Ст. 99.

Про звернення громадян: Закон України від 05.10.1996 р. *Там само*. 1996. № 47. Ст. 257.

Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України 20.11.2012 р. *Там само*. 2013. № 51. Ст. 716.

Конвенція РЄ про захист осіб щодо автоматизованої обробки даних особистого характеру від 28.01.1981 р. № 108: URL: http://zakon3/rada/gov/ua/laws/show/v1_02715-14

Регламент Європейського парламенту і Ради ЄС 2016/679 від 27.04.2016 р. «Про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних (Загальний регламент про захист даних). *Офіційний вісник Європейського Союзу*. 04.05.2016 р.

Рішення Конституційного Суду України від 30.10.97 р. у справі щодо офіційного тлумачення статей 3, 23, 31, 48 Закону України «Про інформацію» та статті 12 Закону України «Про прокуратуру» (справа К. Г. Устименка).

Рішення Конституційного Суду України від 20.02.2012 р. у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України.

Про затвердження документів у сфері захисту персональних даних: наказ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 08.01.2014 р. № 1/02-14. URL: http://zakon3/rada/gov/ua/laws/show/v1_02715-14.

Порядок повідомлення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про обробку персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних, про структурний підрозділ або відповідальну особу, що організовує роботу, пов'язану із захистом персональних даних при їх обробці, а також оприлюднення вказаної інформації: наказ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 08.01.2014 р. № 1/02-14. URL: http://zakon3/rada/gov/ua/laws/show/v1_02715-14.

Справа «Заїченко проти України» (№ 2) – остаточне рішення ЄСПЛ від 06.07.2015 р. URL: <http://www.minjust.gov.ua>

О защите персональных данных: Закон Республики Молдовы от 08.07.2011 г. URL: <http://lex.justice.md/ru/340495>

О защите персональных данных: Закон Польши от 29.08.1997 г. URL: <http://lib/rada.gov.ua/static/LIBRARY/catalog/law/polpers dan/html>:

Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації: Постанова Пленуму Вищого адміністративного Суду України від 29.09.2016 р. № 10.

Брижко В. М. Організаційно-правові питання захисту персональних даних: автореф. дис. канд. юрид наук: 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право. В. Брижко. Ірпінь, 2004. 20 с.

Мельник К. С. Теоретико-правовий зміст терміна «персональні дані». *Інформаційне право*. 2013. № 3. С. 49–57.

Волох О. К. Обробка персональних даних закладами охорони здоров'я. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 1. С. 162–165.

Червякова О. Б. Закон України «Про захист персональних даних»: проблеми та шляхи удосконалення. *Проблеми законності*. 2013. Вип. 122. С. 106–116.

Червякова О. Б. Право неповнолітніх на персоналізовану інформацію потребує захисту. *Вісник прокуратури*. 2007. № 10. С. 80–85.

Інтернет-ресурси

Рада Європи - <http://www.coe.kiev.ua>

Конституційний Суд України - <http://www.ccu.gov.ua>;

Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua>

Європейський суд з прав людини - <http://echr.coe.int>

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини - <http://www.rada.gov.ua>

Міністерство інформаційної політики України - <http://mip.gov.ua>

Міністерство юстиції України - <http://www.minjust.gov.ua>

Державне агентство з питань електронного урядування України - <http://www.e.gov.ua>

Т е м а 7. Поняття, мета та сутність електронного урядування

Питання для обговорення

1. Електронне урядування як інструмент розвитку інформаційного суспільства.
2. Законодавче та організаційне забезпечення розвитку електронного урядування в Україні.
3. Форми реалізації електронного урядування.
4. Електронний уряд як головний складник електронного урядування.

23. На підставі аналізу положень Концепції розвитку електронного урядування в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 р. № 2250-р, Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р, проаналізуйте основні етапи запровадження електронного урядування в Україні. Назвіть заплановані заходи в цій сфері, які залишилися невиконаними.

24. Проаналізуйте форми реалізації електронного урядування в Україні та наповніть їх посиланнями на відповідні нормативно-правові джерела.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275.

Про Національну програму інформатизації: Закон

України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. *Там само.* 1998. № 27. Ст. 181.

Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 р. № 1453. *Офіційний вісник України.* 2004. № 44. Ст. 2895.

Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи “Електронний уряд”: постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 р. № 208. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/208-2003-%D0%BF>

Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 р. № 3/2002 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27.01.2016 р. “Про Стратегію кібербезпеки України”: Указ Президента України від 15.03.2016 р. № 96/2016 URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/96/2016

Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p

Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 р. № 2250-р.

Положення про Державне агентство з питань електронного урядування України: постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 492. *Офіційний вісник України.* 2014. № 80. Ст. 2269.

Положення про електронну взаємодію державних електронних інформаційних ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 р. № 606 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-%D0%BF>

Порядок функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади: наказ Держкомінформу України, Держкомзв’язку та інформатизації; Порядок від 25.11.2002 р. № 327/225 (із змін., внесеними згідно з наказом Державного комітету телебачення і

радіомовлення від 16.02.2015 р. № 24/26 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1022-02>

Про схвалення Концепції_впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 р. № 839-р. *Урядовий кур'єр*. 2017 р., 5 груд.

Порядок інформаційного обігу між органами доходів і зборів, іншими державними органами та підприємствами за принципом «єдиного вікна» з використанням електронних засобів передачі інформації: постанова Кабінету Міністрів України від 22 листоп. 2017 р. № 878. *Там само*. 2017 р., 24 листоп.

Деякі питання документування управлінської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 січ. 2018 р. № 55. *Там само*. 2018 р. 7 берез.

Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 10 трав. 2018 р. *Там само*. 2018 р. 16 трав.

Порядок проведення електронних аукціонів для продажу об'єктів малої приватизації: постанова Кабінету Міністрів України від 10 трав. 2018 р. № 432. *Урядовий кур'єр*. 2018 р. 6 черв.

Про функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі: постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовт. 2017 р. № 833. *Там само*. 2017 р., 15 листоп.

Битяк Ю. П., Червякова О. Б. Організаційно-правові засади державного управління інформаційними ресурсами (інформаційною сферою). *Право України*. 2012. № 3–4. С. 147–166.

Дем'янюк Ю. В. Функціональність влади в інформаційному суспільстві. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 1(7). С. 13–20.

Дубов Д. В., Дубова С. В. Основи електронного урядування: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 176 с.

Семчук І. В., Мазур В. Г. Електронне управління в органах місцевої влади: стан і шляхи вдосконалення. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 2. С. 106–112.

Тітов С. В., Тітова О. В. Web-сайти органів місцевого самоврядування як складова впровадження е-врядування в Україні. Вісник ХДАК: зб. наук. пр. Харків: ХДАК, 2012. Вип. 39. С. 144–153.

Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики: монографія / Р. А. Калюжний, В. О. Шамрай, М. Я. Швець та ін.; за ред. Р. А. Калюжного та В. О. Шамрая. Київ: КВІЦ, 2002. 296 с.

Інформаційне суспільство. Дефініції / В. М. Брижко, О. М. Кальченко, В. С. Цимбалюк та ін. Київ: Інтеграл, 2002. 220 с.

Нестеренко О. Інформація в Україні: право на доступ. Київ: Акта, 2012. 306 с.;

Основи ІТ права: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 208 с.

Тема 8. Зарубіжний досвід розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та функціонування Е-урядування

(практичне заняття у формі дискусії)

Питання для обговорення

1. Досвід функціонування Е-урядування
2. Досвід застосування Е-технологій у:
 - виборчому процесі;
 - наданні адміністративних послуг;
 - комерційній сфері;

- бібліотечній сфері
- інших сферах суспільного життя.

Список нормативно-правових актів та літератури

Директива 1999/93/ЄС Європейського парламенту та Ради від 13.12. 1999 р. про систему електронних підписів, що застосовуються в межах Співтовариства. *Офіційний журнал* L 013,19/01/2000. С.0012-0020.

Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради від 8 червня 2000 р. про деякі аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку // *Там само*. L 178, 17.07.2000. С.0001-0016.

Ватковська М. Г. Розвиток електронного урядування у сфері освіти. URL: [//www.dridu.dp.ua](http://www.dridu.dp.ua)

Досвід зарубіжних країн щодо розробки та реалізації програми електронного урядування: уроки для України. URL: [//zerna.at.ua](http://zerna.at.ua);

Дубов Д. В., Дубова С. В. Основи електронного урядування: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 176 с.

Матвійчук Л. О. Досвід електронного державного управління Республіки Казахстан. URL: [//irbis-nbuv.gov.ua](http://irbis-nbuv.gov.ua)

Матвійчук Л. О. Досвід електронного оподаткування в Естонії та можливості його адаптації в Україні. URL: [// irbis-nbuv.gov.ua](http://irbis-nbuv.gov.ua)

Матвієнко І. В. Роль інформаційно-комунікаційних впливів у процесі впровадження електронного урядування в зарубіжних країнах: досвід для України. URL: [//cyberleninka.ru](http://cyberleninka.ru)

Основи ІТ права: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 208 с.

Орлов О. В. Раздорожная С. В. Становлення інституту електронного урядування: національні перспективи та досвід зарубіжних країн. URL: [//conf.inf.od.ua](http://conf.inf.od.ua)

Ромашенко Е. О. Електронний уряд – нова модель інформаційного суспільства. URL://irbis-nbuv.gov.ua

Типовой закон об электронной торговле Комиссии ООН по праву международной торговли от 16.12.96 г. URL://www.un.org

Т е м а 9. Нормативно - правові основи інформаційної безпеки

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Поняття та правові основи забезпечення інформаційної безпеки особи, суспільства та держави.
2. Загальна характеристика загроз інформаційній безпеці особи, суспільства та держави.
3. Основні напрямки державної політики у сфері інформаційної безпеки.
4. Інституціональні механізми забезпечення інформаційної безпеки.
5. Інформаційна культура як складник загальної культури особи.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в та л і т е р а т у р и

Доктрина інформаційної безпеки України: затв. Указом Президента України від 25.2.2017 р. URL: www.president.gov.ua

Закон про інформаційний суверенітет та інформаційну безпеку України (проект). URL: <http://uacm.kharkov.ua/ukr/index.shtml?ulaws/usuvetr.htm>;

Про рішення РНБО від 27 січня 2016 р. «Про стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 15.03.2016 р. № 96/2016. URL: www.president.gov.ua

Артемов В. Ю. Порівняння організаційно-правових норм захисту інформації з обмеженим доступом країн – членів НАТО: навч. посіб. Київ: КНТ, 2007. 172 с.

Василюк В. Я., Климчук С. О. Інформаційна безпека держави: курс лекцій. Київ: КНТ: Вид. дім «Скіф», 2008. 136 с.

Гиссен Г. В. Медиаадекватное публицирование: содержание, концепция публикаций и презентаций. Харьков: Гуманитарный центр, 2012. 248 с.

Гуз А. М. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: навч. посіб. Київ: КНТ, 2007. 260 с.

Грачев Г. Личность и общество: информационно-психологическая защита. Москва: ПЕР СС, 2003. 304 с.

Дюрдиця І. В. Інформаційної інтервенції як загроза кібернетичній безпеці. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 6, Т. 2. С. 50–56.

Довгань О. Д. Пріоритети забезпечення інформаційної безпеки України в контексті глобалізаційних процесів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 1. С. 169–171.

Кириллова Н. Б. Медіакультура: теорія, історія, практика: учебн. пособие. Москва: Академический проспект; Культура. 2008. 496 с.

Кириллова Н. В. Медиалогия: монография. Москва: Академический проспект, 2015. 424 с.

Ліпкан В. А., Максименко Ю. Є., Желіховський В. М. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції: навч. посіб. Київ: КНТ, 2006. 280 с.

Ліпкан А. В., Ліпкан О. С. Національна і міжнародна безпека у визнаеннях та поняттях. Київ: ТЕКСТ, 2008. 400 с.

Маньков В. Д. Безопасность общества и человека в современном мире: учеб. пособие. Санкт-Петербург: Политехника, 2005. 551 с.

Петер Вантерхофф-Шпурк. Медиапсихология. Основные принципы / пер. с нем. Харьков: Гуманитарный центр, 2007. 288 с.

Петков В. П., Дубенко О. І. Адміністративно-правовий механізм забезпечення безпеки особи: навч. посіб. Київ: КНТ, 2011. 152 с.

Почепцов Г. Інформація & дезінформація. Київ: Ника-Центр, Эльга. 2001. 256 с.

Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.

Смирнов А. А. К вопросу о понятии, объекте и содержании информационно-психологической безопасности.

Административное право и процесс. 2013. № 1. С. 34–39.

Червякова О. Б. Культура інформаційних відносин як складник інформаційної безпеки особи. *С. Рахманінов* та культура України. Вип. 13, кн. 2. Харків: ТОВ «Майдан», 2016. С. 193–203.

Червякова О. Б. (у співавт.) Удосконалення інформаційної безпеки особи через призму Регламенту Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 «Про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних». *Право і безпека в контексті Європейської та євроатлантичної інтеграції*: зб. статей та тез наук. повідомл. за матеріалами П Харків. Міжнар. юрид. форуму 28 верес. 2018 р. Харків: Право, 2018. С. 161–165.

Чеховська М. М., Марченко М. А. Довід Канади у формуванні політики інформаційної безпеки. *Порівняльно-аналітичне право.* 2014. № 7. С. 145–147.

Юдін О. К., Богуш В. М. Інформаційна безпека держави: навч. посіб. Харків: Консум, 2005. 576 с.

Эндрю Кин. Ничего личного. Как социальные сети, поисковые системы и спецслужбы используют наши персональные данные / пер. с англ. Москва: Альпина Паблицер, 2016. 224 с.

Яцко Н. PR та маніпуляції. Практичний словник. Київ: Вид. Карпенко В. М., 2015. 512 с.

Т е м а 10. Організаційно-правові основи обігу масової інформації

Питання для обговорення

1. Поняття масової інформації та правові засади її обігу.
2. Інформаційно-правовий статус журналіста
3. Принципи, порядок та форми діяльності ЗМІ.
4. Механізм саморегуляції ЗМІ.
5. Державний контроль у сфері обігу масової інформації.

25. На підставі аналізу положень Законів України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення» назвіть обмеження і заборони в діяльності ЗМІ, межі свободи творчості журналіста. Охарактеризуйте заходи, які можуть бути застосовані у разі порушення законодавства про діяльність ЗМІ.

26. Ознайомтеся з рішенням ЄСПЛ від 17.10.2016 р. по справі «Інститут економічних реформ проти України», виділіть правові позиції Суду у цій справі та спробуйте проаналізувати їх.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон від 16.11.1992 р. *Там само*. 1993. № 1. Ст. 1.

Про телебачення і радіомовлення: Закон від 21.12.1993 р. *Там само*. 1994. № 10. Ст. 43.

Про інформаційні агенства: Закон від 28.02.95 р. *Там само*. 1995. № 13. Ст. 83.

Про санкції: Закон від 14.08.2014 р. *Там само*. 2014. № 10. Ст. 2018.

Про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій): Постанова Верховної Ради України від 4 жовтня 2018 р. *Голос України*. 2018. 20 жовт.

Костецька Н. М. Правовий захист журналістських джерел інформації: URL: <http://ena.lp.edu.ua>

Тема 11. Організаційно-правові засади регулювання рекламної діяльності

Питання для обговорення

1. Поняття реклами, її вплив на свідомість та поведінку споживачів.
2. Регулювання рекламної діяльності.
3. Типові порушення законодавства про рекламу.

4. Контроль у сфері рекламної діяльності.

27. Спираючись на Закон «Про рекламу», назвіть основні обмеження розповсюдження реклами на телебаченні. Які органи і посадові особи здійснюють контроль за дотриманням вимог Закону? Хто несе відповідальність за порушення Закону?

28. На підставі аналізу положень Закону Республіки Молдова «Про фізичну культуру та спорт» назвіть обмеження, які передбачені на рекламну діяльність у цій сфері. Визначте, як ці питання врегульовані у законодавстві України.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 39. Ст. 181.

Аронсон Э., Пратканис Э. Р. Эпоха пропаганды. Механизмы убеждения, повседневное использование и злоупотребление. Санкт-Петербург: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003. 384 с.

Витале Д. Гипнотические и рекламные тексты: как искушать и убеждать клиентов одними словами / пер. с англ. Москва: Эксмо, 2010. 272 с.

Маслоу А. Мотивация и личность / пер. с англ. Санкт-Петербург: Питер, 2008. 353 с.

Чалдини Р. Психология влияния. Санкт-Петербург: Питер, 2009. 304 с.

Экман П. Психология лжи. Санкт-Петербург: Питер, 2007. 272 с.

Т е м а 12. Адміністративна відповідальність за порушення права на інформацію

(практичне заняття у формі ділової гри)

У місті N увагу громадськості привернула інформація про неякісне виконання робіт з реконструкції парку «Бузковий гай», яка здійснювалася за рахунок коштів місцевого бюджету.

ЗМІ розповсюдили інформацію, що тендер на виконання робіт виграла фірма «Лоск», яка спеціалізується на наданні консалтингових послуг.

Представник громадської організації «Народовладдя» гр. Ш. 24.10...р. звернувся до голови міської ради із запитом про надання інформації про витрачені бюджетні кошти на виконання зазначених робіт, осіб, які підписали акт про їх прийняття, а також застосування відповідних санкцій до фірми «Лоск» у зв'язку з неналежною якістю робіт. Свій запит гр. Ш. склав шляхом заповнення відповідної форми, розміщеної на офіційному веб-сайті міськради.

Через п'ять робочих днів гр. Ш. отримав відповідь, що оскільки до виконання робіт із реконструкції парку крім бюджетних коштів були залучені кошти благодійної організації, така інформація є конфіденційною і не підлягає розголошенню. Що стосується переліку осіб, які підписали акт про прийняття робіт, то така інформація містить персональні дані, які не підлягають оприлюдненню. Положення договору підряду між міськрадою та фірмою «Лоск» становлять комерційну інформацію і не підлягають розголошенню.

Не погодившись із такою відповіддю, гр. Ш. звернувся із скаргою на порушення конституційного права на доступ до інформації до Представника Уповноваженого ВРУ з прав людини і зажадав вжиття заходів щодо усунення порушень закону і надання йому відповідної інформації. Скаргу гр. Ш. було визнано обґрунтованою. На захист його прав Представник Уповноваженого ВРУ з прав людини вніс подання на адресу голови міськради та 24.11...р. склав протокол про адміністративне правопорушення. Справу надіслано на розгляд місцевого суду.

З а д а н о ю ф а б у л о ю складіть проекти таких документів: запиту гр. Ш. про надання інформації; скарги гр. Ш.; подання Представника Уповноваженого ВРУ з прав людини; протоколу про адміністративне правопорушення; постанови суду у справі про адміністративне правопорушення.

Дійові особи: гр. Ш., голова міськради, Представник Уповноваженого ВРУ з прав людини, суддя місцевого суду Б., юрист міськради, адвокат.

Список нормативно - правових актів та літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення.
URL: zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386–2013.

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-УІ. *Там само*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон від 23.12.97 р. № 776/97-ВР. *Там само*. 1998. № 20. Ст. 99.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само*. 2011. № 32. Ст. 314.

Науково-практичний коментар до Закону «Про доступ до публічної інформації» / за заг. ред. Д. Котляра. Київ: Вид. «Відродження», USAID. 2012. 335 с.
URL://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/pdf

Про стан додержання та захист прав і свобод людини і громадянина в Україні: щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Київ: 2018 р.

Рекомендація № R (81) 19 Комітету Міністрів для держав-членів РЄ про доступ до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів від 25.11.1981 р. URL: zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386–2013.

Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації: постанова Пленуму Вищого адміністративного Суду України від 29.09.2016 р. № 10. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

Інтернет-ресурси

1. Стандартизований навчально-методичний комплекс (бібліотека НЮУ) - <http://library.nulau.edu.ua/>

2. Конституційний Суд України - <http://www.ccu.gov.ua>

3. Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua>
4. Європейський суд з прав людини - <http://echr.coe.int>
5. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини - <http://www.rada.gov.ua>

Т е м а 13. Інформаційні ресурси в умовах становлення інформаційного суспільства

(практичне заняття у формі «круглого столу»)

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Поняття та моделі інформаційного суспільства. Шляхи розвитку інформаційного суспільства в Україні.
2. Електронний документообіг та проблеми захисту інформації.
3. Доступ до публічної інформації: зарубіжний досвід та українські реалії.
4. Інформаційна безпека особи: поняття та складники.
5. Організаційно-правові засади використання поліграфу в процесі збирання та використання персональних даних про особу.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХП. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. Ст. 86.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-У1. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. Ст. 481.

Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон від 23.12.97 р. № 776/97-ВР. *Там само*. 1998. № 20. Ст. 99.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939. *Там само*. 2011. № 32. Ст. 314.

Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХП. *Там само.* 1994. № 16. Ст. 93.

Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон від 16.11.1992 р. № 2782-ХП. *Там само.* 1993. № 1. Ст. 1.

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-У1. *Там само.* 2010. № 34. Ст. 481.

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. *Там само.* 2003. № 36. Ст. 275.

Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.04.94 р. № 80/94-ВР. *Там само.* 1994. № 31. Ст. 286.

Про обов'язковий примірник документів: Закон України від 09.04.1994 р. № 595-Х1У. *Там само.* 1994. № 22–23. Ст. 199.

Про Національну програму інформатизації /в редакції Закону від 02.12.2012 р. //zakon4.rada.gov.ua /laws/show/74/98;

Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: схвалена розпорядженням КМУ від 15.05.13 р. № 386-р. URL: zakon3.rada.gov.ua /laws/show/386-2013

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 р. «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 15 берез. 2016 р. № 96/2016. URL: //zakon3.rada.gov.ua /laws/show/96/2016

Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 р. № 1453. *Офіційний вісник України.* 2004. № 44. Ст. 2895.

Про затвердження Порядку обов'язкової передачі документованої інформації: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 р. № 1454. *Офіційний вісник України.* 2004. № 44. Ст. 2896.

Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах: постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 р. *Там само.* 2006. № 13. Ст. 878.

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в

Україні» URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>

Розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#n8>

Положення про Державне агентство з питань електронного урядування України: постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 492. *Офіційний вісник України*. 2014. № 80. Ст. 2269.

Положення про електронну взаємодію державних електронних інформаційних ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 р. № 606. *Урядовий кур'єр*. 2016 р., 14 верес.

Про затвердження Плану заходів (дорожньої карти) розвитку відкритих даних на 2016 рік: наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.02.2016 р. № 19. URL: <http://cst.com.ua/2016/04.02.2016/19.htm>

Про затвердження Порядку проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа у Державному бюро розслідувань: постанова Кабінету Міністрів України від 11 трав. 2017 р. № 449. *Урядовий кур'єр*, 2017 р., 14 лип.

Абраменко Ю. Ю., Чикаренко І. А. Зарубіжний досвід е-урядування та проблеми його імплементації в Україні. *Публічне адміністрування: теорія та практика*: електрон. зб. наук. пр. Вип. 2(2) / 2009. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-02/09ayupiu.pdf>

Аронсон Эллиот, Праткинс Энтони. Эпоха пропаганды. Механизмы убеждения, повседневное использование и злоупотребление. Санкт-Петербург: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003. 384 с.

Архипова Є. О. Інформаційна безпека: соціально-філософський вимір: дис. ... канд. філософ. наук: 09.00.03. Київ., 2012. 215 с.

Гордийчук М. Особенности правового регулирования электронного документооборота в постсоветских государствах. *Leges si viata*. 2016. Januarie. С. 27–31.

Державна інформаційна політика: навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, О. І. Крюков, В. А. Ландсман та ін.; за заг. ред. В. Б.

Дзюндзюка. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. 344 с.

Конституційно-правовий статус органів державної влади в інформаційній галузі // Органи державної влади в Україні / за ред. В. Ф. Погорілка. Київ: Ін-т держави і права НАН України ім. В. М. Корецького, 2002. С. 442–470.

Коломоєць Т. О., Грищак С. В. Адаптація інформаційного законодавства України до вимог ЄС як складова сучасного вітчизняного правотворчого процесу: монографія. Дніпропетровськ, НГУ. 2013. 164 с.

Кохановська О. В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2001. 212 с.

Ліпкан А. В., Максименко Ю. Є., Желіховський В. М. Інформаційна безпека України в умовах Євроінтеграції: навч. посіб. Київ: КНТ, 2006. 280 с.

Науково-практичний коментар до Закону «Про доступ до публічної інформації» / за заг. ред. Д. Котляра. Київ: Відродження, USAID. 2012. 335 с. URL://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/01/28/7dd/95590f891f51d636939b9dd0ca914328/8344/pdf

Ромашенко В. Правовое регулирование информационного общества: деятельность Европейского Союза. *Legea si viata*. Octombrie. 2016. С. 103-108.

Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні електронних адміністративних послуг: Аналітична записка / вик.: А. О. Серенок, Т. І. Олійник; Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. 2014. 72 с. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1716/>

Ткаченко В. Принципы информационного законодательства: настоящее время и перспективы развития. *Legea si viata*. Iulie. 2016. С. 123–127.

Червякова О. Б. Інформаційні ресурси як об'єкт державного управління. *Проблеми законності*. 2009. Вип. 101. С. 114–122.

Червякова О. Б. Сутнісні ознаки та види інформаційних ресурсів як об'єктів державного управління. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 3. С. 176–184.

Червякова О. Б. Щодо складників адміністративно-правового статусу громадян як учасників інформаційних відносин. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 114. С. 134–142.

Червякова О. Б. Вплив корупційних ризиків на забезпечення доступу до інформаційних ресурсів: постановка питання. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 128. С. 227–234.

Червякова Е. Б. Протокол об административном правонарушении как документ: существенные признаки и требования, предъявляемые к нему (в соавт.). //LEGEA SI VIATA. Octombrie. 2016. С. 77–81.

Червякова О. Б. Закон України «Про захист персональних даних»: проблеми та шляхи удосконалення. *Проблеми законності*. 2013. Вип. 122. С. 106–116; С. 104–110.

Червякова О. Б. Право неповнолітніх на персоніфіковану інформацію потребує захисту. *Вісник прокуратури*. 2007. № 10. С. 80–85.

Экман Пол. Психология лжи. Санкт-Петербург: Питер, 2007. С. 273 (Гл. 6.: Детектор лжи в качестве верификатора, С.134–169).

Інтернет-ресурси

Рада Європи - <http://www.coe.kiev.ua>;

Конституційний Суд України - <http://www.ccu.gov.ua>;

Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua>

Європейський суд з прав людини - <http://echr.coe.int>

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини - <http://www.rada.gov.ua>;

Міністерство інформаційної політики України - <http://mir.gov.ua>;

Міністерство юстиції України - <http://www.minjust.gov.ua>;

Державне агенство з питань електронного урядування України - <http://www.e.gov.ua>;

3. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу «Інформаційне право»

Курс	Рівень, галузь, спеціальність	Характеристика навчального курсу (структура залікового кредиту)
Кількість кредитів ECTS: 4,5	“Бакалавр” 08 “Право”	Лекції: 22 Практичні заняття: 26
Загальна кількість годин: 102	081 “Право”	Самостійна робота: 54 Види контролю: поточний контроль (ПК), залік

Організація поточного контролю

Поточний контроль знань (далі – ПК) здійснюється під час проведення практичних занять. Завданням ПК є перевірка розуміння та засвоєння студентами матеріалу навчальної дисципліни, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити теми курсу, публічно чи письмово презентувати певний матеріал.

Об’єктом ПК знань студентів є:

– систематичність та активність роботи на лекціях, практичних заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, рівень знань, активність при обговоренні питань тем курсу, інші форми роботи);

– виконання завдань для самостійного опрацювання.

Оцінювання результатів ПК здійснюється викладачем після вивчення всіх тем програми.

Компонентами оцінювання ПК, що виставляється студенту, є:

- від 0 до 13-ти балів за результатами роботи на практичних заняттях;
- від 0 до 12-ти балів за виконання індивідуальних завдань.

Підсумковий бал за результатами ПК визначається на останньому практичному занятті відповідного навчального семестру.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу навчальної дисципліни “Інформаційне право”, формуванню у них умінь та навичок самостійно одержувати додаткові знання.

Формами такої роботи є:

- опрацювання рекомендованої та додаткової літератури до тем лекцій;
- підготовка до практичних занять, виконання завдань до практичних занять;
- пошук та робота над навчальними матеріалами в інформаційних мережах;
- складання конспектів за темами, що виносяться на самостійне вивчення.

Студент має регулярно опрацювати конспекти лекцій, літературу, нормативно-правові акти, практику до тем практичних занять.

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Студент виконує індивідуальні завдання самостійно, за потреби консультуючись з викладачем. Індивідуальним завданням може бути:

- анотування прочитаної додаткової літератури з навчальної дисципліни, бібліографічний опис літератури;
- конспектування монографічної літератури з тематики навчальної дисципліни;
- підготовка реферата, його презентація на практичному занятті;
- складання тлумачних мінісловників термінів, які використовуються при вивченні навчальної дисципліни;
- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз статті (статей) законів України;
- робота в студентському науковому гуртку, підготовка наукових доповідей та їх презентація на його засіданнях, опублікування наукових статей, тез наукових доповідей, участь у конференціях, круглих столах тощо.

Форму та тематику індивідуального завдання студент визначає на початку навчального року за погодженням з кафедрою. Результати виконання індивідуального завдання оцінюються викладачем, який веде практичні заняття в академічній групі.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів з навчальної дисципліни «Інформаційне право» здійснюється на основі результатів ПК, результатів виконання індивідуальних завдань та підсумкового контролю знань студентів. Результати ПК та індивідуальних завдань оцінюються в діапазоні від 0 до 25 балів.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку

З М І С Т

Вступ.....	3
1. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять та самостійної роботи.....	6
2. Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....	7
Тема 1. Інформаційні ресурси. Інформація як основа інформаційного суспільства.....	7
Тема 2. Предмет, метод і система інформаційного права.....	11
Тема 3. Інформаційно-правові норми та інформаційно-правові відносини. Документ як об'єкт інформаційних відносин.....	14
Тема 4. Правові режими обігу інформації та інформаційних ресурсів.....	18
Тема 5. Організаційно-правові засади доступу до публічної інформації.....	20
Тема 6. Організаційно-правові засади захисту персональних даних.....	24
Тема 7. Поняття, мета та сутність електронного урядування.....	27
Тема 8. Зарубіжний досвід розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та функціонування Е-урядування.....	31
Тема 9. Нормативно-правові основи інформаційної безпеки.....	32
Тема 10. Організаційно-правові основи обігу масової інформації.....	35
Тема 11. Організаційно-правові засади регулювання рекламної діяльності.....	36
Тема 12. Адміністративна відповідальність за порушення права на інформацію.....	37
Тема 13. Інформаційні ресурси в умовах становлення інформаційного суспільства.....	39
4. Поточний контроль знань студентів.....	44
6. Самостійна робота студентів.....	45
7. Індивідуальні завдання.....	46
8. Критерії оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Інформаційне право».....	46

Навчальне видання

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО»**

**для студентів денної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”**

У к л а д а ч **ЧЕРВЯКОВА** Олена Борисівна

Відповідальний за випуск *В. М. Гаращук*

Редактор *О. І. Борисенко*

Комп’ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*